

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A VISZONTLÁTÁS.

Megtörtént immár ez is. Szomorubb volt mint amilyent képzeletünk festeni tud.

Aki a koporsóban érkezett beteges volt ugyan, mikor bucsut vett királyi férjétől, de még egy héttel ezelőtt azt írta neki, hogy a manheimi kura igen jót tett; képes, mint régebben, nagy sétákat tenni s azért ment Svájc földjére, mely eddig úgy volt ismeretes, mint a legfelségesebb természeti szépségeknek s mint a szabadságnak klasszikus hazája. És ott, ahol üdülést keresett, egy elvetemedett orgyilkosnak kegyetlen tördöfése érte utól.

Csak a koporsó üvegfedelelén át törtenhetett a szomoru viszontlátás.

Királyunk nem vesztette el hitét, — ő maga mondotta. Hiszszük, Isten megadja neki a kegyelmet, hogy most, az utolsó órákban sem fog összeroskadni az észbontó fájdalom sulya alatt. Népeinek mérhetlen fájdalmát enyhíteni fogja, hogy erősnek látjuk őt, kit legközelebről érint a borzasztó csapás.

A viszontlátásnak e szivfacsaró jele- nete önkényt felhívja figyelmünket az okra, mely ezt előidézte, mely a gyilkos szerszámot Luccheni kezébe adta.

A gondolkodó elmék ez okot kutatva belátják már, amit eddig számtalanszor tagadtak, hogy az anarchizmus a vallásos nevelés elhanyagolásának és kapitalisztikus rendszerre fektetett társadalmunk bajainak kinövése, fanyar, keserű gyümölcse.

Azok, akik annak idején az elsők közt küzdöttek azért, hogy a keresztet kidobják az iskolából, most elszörnyülködve kiáltanak fel: Ime! hová vezet a vallástalan nevelés!

Azt is belátják már e szörnyü tetemre hívásnál, hogy a szabadság nem egy a szabadosság fogalmával.

A szabadság fogalma nem követeli szükségképpen azt, hogy szabadon lehes- sen elkövetni a bűnt, káromolni Istent, gyalázni a vallást, hogy büntetlenül le- hessen bűnre tanítani másokat, hogy sa- ját életének veszélyeztetése nélkül lehes- sen fegyverrel törni mások élete ellen.

Ha nem is akarják mindannyian le-

vonni e szomoru esetből a végső tanu- ságot, hogy vissza a kereszthez! — de egyben mind egyetértenek.

Svájc lehet a szabadság klasszikus földje, de nem szabad megtérni, hogy tovább is orgyilkos banditák menhelye legyen.

Egyik tekintélyes, a közös miniszte- rekhez közel álló bécsi lap, a *Reichswehr* a következőket írja:

A könyörületeség és a humanitás egy nagy alkotása fűződött eddig Genf nevé- hez. Az 1864-iki genfi konvenczió, mely azóta nemcsak érvényben maradt, hanem többszörös átdolgozást is megért, a há- boru iszonyainak enyhítését célozta. Az ellenséges sereg betegei és sebesültjei ha- sonló szeretetteljes bánásmódra találnak a másik félnél is. De még azoknak a személyeknek is, kiknek kötelessége a be- tegeket és sebesülteket ápolni, a genfi konvenczió oly teljesen szabad mozgást biztosít, a mely a háboru szigorú szabá- lyaival erősen ellentétben áll. Az 1864. utáni háboruk már mutatták az áldásos eredményt, úgy hogy a »vörös kereszt« népszerű intézményé vált, a melyhez szívesen járulnak a polgárok tépéseikkel. Megmutatta a genfi konvenczió, hogy ha a háboru eltörlése utópia marad is, annak borzalmaikat csökkentheti a szeretet.

Kimondhatlanul keserű gűny most visszaemlékezni a genfi konvenczióra. Hiszen 1864-ben a svájci szövetségta- nács hívta össze Európát Genfbe, hogy a szeretet áldásait innen sugároztassék szét; és 1898. szept. 10-én Genfben le- szurja egy csavargó a legjobb királynét, mert ugyanannak a szövetségtanácsnak az intézkedései lehetővé teszik, hogy az emberiség söpredéke zavartalanul tartózkodjék a »szabad« Svájcban s nyugod- tan készüljön gaztetteire. A csatatér hié- náival kurtán bánnak el: tetten kapva, rövidesen agyonlövik. Egész másként tör- ténik Lucchenivel. Hire eljár a tengere- ken túl is; nagytudományu bírák állapít- ják meg a bűnös tettet, melytől szivünk vérzik; gondosan ápolják, nehogy drága egészségében káros változások álljanak

be; esküdtek elé csak 2—3 hónap múlva állítják s akkor is legfeljebb egy, a modern igények szerint berendezett börtönbe csuk- ják. Az ember önkéntelenül is a fejéhez kap. Ez hát az a sokat magasztalt igazsá- gosság, mely a XIX. század alkonyáról olyan fensőséggel tekint vissza a »sötét« középkorba?

Nagy elégtételt kell adnia a svájci szövetségtanácsnak. Maga is tarthatlannak vallja a jelen állapotot, legalább a genfi rendőrfőnök legutóbbi panaszkiáltása ilyes- mit sejtet. Erősen kürtölik a svájci ható- ságok, hogy az ő benszülőlt lakosságuk tiszta. Nem is kétfli senki. Hanem miért legyen Svájc menhelye az emberiség aljának? Ami megtörtént, azon változ- tatni nem lehet. Hanem a bűnre kell jönnie a kiengesztelésnek. Svájc soha sem tisztázhatja magát teljesen, — nos tehát kezdeményezzen *egy új genfi kon- venciót* az anarchizmus kiirtására. Ennek üdvös hatásai csak a jövőben lennének ugyan érezhetők, de ez csak annál sür- getőbb ok. S ha újabb anarchistát tetten érnek, azzal ugyan kár sokat teketóriázní. Minden jog ismeri a statáriumot, hát akkor egy nemzetközi vésztörvényszék a lehetetlenségek közzé tartoznék? Szemet- szemért, fogat-fogért. Hiszen a mai eljá- rással egyenesen propagandát csinálunk a Luccheniknek, reklámot az anarchizmus- nak! Ellenkezőleg: rögtön ítélő eljárás mellett a gonosztevő már vasárnap meg- kaphatta volna méltó büntetését.

Ragadja meg Svájc a kezdeménye- zést! Ha nem teszi, meg teszik más álla- mok, mert meg kell tenniök és egyesülni fognak, mert egyesülniök kell. Legfeljebb Európa nem fogja zavarni Svájczot s egyedül hagyja anarchistaival. Ő lássa, hogy jön ki velük.

Vigasztalást ugyan nem fog ez nyuj- tani mélyen sebzett lelkünknek, de azt nem is a diplomatáktól és politikusoktól várjuk, hanem egyedül csak onnét felül- ről. De a genfi rémes tett kell, hogy élén- kebbé tegye az államférfiakban a köteles- ségérzetet: megvédelmezni a népek javát és életét.

Megérkezett . . .

Számoljuk a percet, pillanatot, mely alatt a vonat kegyeletünk tárgyával egyre közelebb érkezik hozzánk! Képzeletünkben ott lebeg a Genf hucsuzó népe, amint zokogva a vonat után kiáltja: »Repose en paix!«, az állomások siró, imádkozó közönsége. Zürich, Treiburg, Bern, Innsbruck, — a kálvária stációi.

Végre megérkezett! . . .

A főudvarmester intésére megmozdul a fogadásra kivezényelt hadsereg, a diszszázad, az udvari kíséret, főbiztosok, nemes apródok, kamarások, arciérek, palotahölgyek, udvari komornyikok serege.

Ezek körülvesznek komoly, ünnepélyes ábrázattal s kimért léptekkel szertartásos menetben kiemelnek a halottas kocsiból.

Mindez oly merev, kimért, részvétlen.

A részvét, a fájdalom, a meghatottság ott kint van, el van rekesztve koronokkal . . .

Adakozások a királyné szobrára.

— Felhívás olvasóinkhoz. —

Hirt adtunk már azon nagyszabású mozgalomról, mely azon célból indult meg, hogy Felső királynénknak szobrot állítsunk fővárosunkban, mely beláthatatlan időkre hirdetője legyen nagyságának s méltó bizonyítéka a magyar nemzet hájlának.

E célból mi is aláírási ívet nyitottunk s tisztelettel felhívjuk olvasóinkat az adakozásra és az ezen célra szánt összegeket szerkesztőségünk egyelőre a *Nagyvárad* *takarékpenztárban* fogja elhelyezni s annak idején készséggel fogja rendeltetési helyére juttatni.

Ivünkön eddig a következők adakoztak:

A »Tiszántul« szerk. tagjai . . .	15	frt	60	kr.
Dr. Schweiger Ede	5	»	—	»
Dr. Schweiger Edéné szül. Beniczky				
Mária	5	»	—	»
Dr. Némethy Gyula	2	»	—	»
E. K.	2	»	—	»
Első gyűjtésünk összege . . .	29	frt	60	kr.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Tragédiák a királyi házban.

A végzettragédia régóta túlhaladott álláspont a művészetben; csak rövid ideig virágzott s az egészségesebb irányzat egyesek vagy családok sorsának előre meghatározott voltát nem ismeri el elfogadható művészeti indoknak. De a népek gondolkodási irányában, ha némileg elmosódottan is, tovább él a görögök és rómaiak fátumának eszméje. Hiába dicsekszünk, hogy a babonától mentek vagyunk. Hány ugy nevezett erős jellem van, a ki pénteken nem indul utnak, nem ülne asztalhoz tizenharmadiknak, a ki hisz szerencsés és szerencsétlen napokban ép úgy, mint előérzetekben, a melyek mind a legrégebb időkől kerültek hozzánk. Ez az a szellemi irányzat, mely az uralkodó házunkat évtizedek óta ért számos katasztrófát mintegy a sötét predestináció nemének tekint. Babona, mint a többi.

Annyi igaz, hogy minket embereket minden lépten nyomon fenyeget a sors. Senki sem oly nagy és hatalmas, oly boldog és erényes, hogy a legközelebbi pillanatban valamely szerencsétlen eset földre ne sujthatná. Veszélyekkel van telve a világ, a melyek körülöttük leselkednek s a melyektől a legtöbb esetben pusztá véletlen útján menekülünk, a nélkül, hogy csak sejtelmünk lett volna a fenyegető veszélyről. Nincs család az életben sem fent,

Nagyvárad város rendkívüli közgyűlése.

Impozáns módon nyilatkozott meg tegnap délután Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának részvéte az országot *Erzsébet* királyné halálával ért nagy gyász felett.

A törvényhatósági bizottság tagjai nagy számmal, mindannyian feketében jelentek meg.

A jelenlevők meghatottságát fokozta az a remek beszéd, a melyet *Beöthy* László főispán mondott, rámutatva arra a mérhetetlen fájdalomra, a mely az egész nemzetet eltölti s szép szavakban méltatta az áldott emlékü királyné életét.

A közgyűlésen jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Gyöngyösy Lajos, Guttmann József, Hlatky Endre, Kaczián Károly, Kékus Vidor, Dr. Konrad Márk, Mezey Mihály, Miskolczi Barnabás, Pallay Lajos, Palotay László, Ritoók Zsigmond, Serdült Bálint, Dr. Sipos Árpád, Stark Gyula, Schöpfunglin Ágoston, Sipos Orbán, Andriška Károly, Bezkay Lajos, Dr. Berkovits Ferencz, Déry János, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, Papp István, Reismaun Mór, Dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, Weisz Károly, Amigó Mór, Berger Dániel, Frankl László, Dr. Friedländer Sámuel, Fuchs Mór, Gábel Jakab, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Ullmann Izidor, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bottó Ferencz, Czeglédy Sándor, Dr. Dóri Ferencz, Farkas Izidor, Dr. Grósz Albert, Harmathy Károly, Huzella Gyula, Janky József, Kunz Gusztáv, Dr. Kutiák Ágoston, Löblé Henrik, Mihelji Adolf, Mihelji Pál, Molnár Lajos, Dr. Munk Béla, Némethy Károly, Nyíry György, Rimanóczy Kálmán, Sal Ferencz, Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Steiner M. Albert, Dr. Vári Szabó Béla, Weiszlovits Adolf, Dr. Buljovszky József, Komlóssy József, Szüts Dezső, Ifj. Rimler Károly, Bordé Ferencz, Tóth Márton, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szüts István, Istvánffy István.

Dr. *Beöthy* László főispán rövid szavakkal megnyitotta a rendkívüli közgyűlést.

Ezután felállott a főispán és körülbelül a következőket mondta:

Tekintetes közgyűlés!

A nemzetnek halottja van. Erzsébet királyné gyilkosságának esett áldozatul. Meghalt. Megrendülve e mérhetetlen csapás alatt, szomoruan teljesíti kötelességét, hogy egyáshirt a törvényhatósággal tudatnia kell. Annyi fájdalom támad e szomorú

eseménynyomán. Fáj látni a szenvedő királyt, fájdalom fogja el a lelket, látva, hogy marcangolja a szenvedés a királyi szívet, a mely mindég alattvalóinak boldogságáért dobogott. Fájó, hogy még nem telt be a keserű pohár s a koronás királynak még nem szünik meg a Golgot-hája. Fájó a csapás, mely a nemzetet érte. — A királyné halt meg. Az elhunyt magasztos lélek szeretetének tudata adott erőt a kitartásra a szomorú, sötét időben. A király és nemzet kibékülésére ő fonta az egyetértés koszoruját. Azért oly áldásos a kibékülés, mert ily gyengéd forrásból fakadt. A hálát emléke iránt leróni kötelesség. Ezt a drága emléket akarják megörökíteni, midőn indítványozza:

Mondja ki a közgyűlés:

1. *Erzsébet* királyné emlékét Nagyvárad város törvényhatósága jegyzőkönyvében megörökíti;

2. Király Ő Felsége iránti mély fájdalmát és részvétét jegyzőkönyvébe iktatja s Ő Felségéhez hódoló feliratban juttatja el;

3. három tagu küldöttséggel képviselteti magát a temetésen és koszorút helyez a ravatalra;

4. az elhunyt királyné szobrára 1000 frtot szavaz meg;

5. a törvényhatóság levelezéseit 6 hónapig fekete pecséttel látja el;

6. felkéri a város közönségét, hogy a kitűzött lobogókat 30 napig hagyja kitűzve; és

7. a temetéstől számított 8 napig a nemzetet ért gyászt külsőleg is kifejezi.

Az indítvány megtétele után *Istvánffy* István aljegyző felolvasta a következő hódoló feliratot:

Felső Császár és Apostoli Király! Legkegyelmesebb Urunk!

Azon megdöbbenő és minden érző szívet könyekre fakasztó gyászesemény, mely Felsőgedet, a Császári és Királyi Házat, Hazánkat, nemzetünket s a monarchia mindkét államának népeit rajongva szeretett Ő Császári és Királyi Felsőge Erzsébet királynő váratlanul bekövet-

sem lent, a mely időről időre valamely tagján a sors félelmes kezét megismerni ne lenne kénytelen; csak az a különbség, hogy a közönséges ember fiát ért csapás a világra nézve nyomtalanul mulik el, a nélkül, hogy a legközelebb állókon kívül más is észrevenné, míg ha oly személyeket ér szerencsétlenség, kiket a sors mindenkitől látható piederstálra, sőt talán általános szeretet és tisztelet közé helyezett, a kik körében a beköszöntő balsors megmutatja, hogy őt gyakran minden emberi erő, minden elővigyázat, minden erény sem képes visszatartani, ezek mindenki tekintetét maguk felé vonzzák s a legtávolabbi körökben is fájdalmat keltenek.

Ilyen retentő, mélyen megrázó tragikum volt szerencsétlen királyné sorsában, a ki a genfi tó kedves partján, távol a hazától, gyilkos keze által esett el. Ismerjük a szenvedések útját, melyet a felső asszony végigjárt, ő, egykor a legragyogóbb, legszebb és legboldogabb asszonya Európának, a kit egész világ csodált, irigyelt és imádot. Egyike Európa leghatalmasabb uralkodóinak, királyunk választotta hiteltársul őt, a kis, 16 éves Wittelsbach hercegleányt, a kinek csodás bájosságán kívül egyebe nem is volt. De csakhamar jött a szomorú óra, mely neki is megmutatta, mennyire mulandó az emberi boldogság és az emberi nagyság; sirba szállott egy gyermeke még egészen fiatal korában; aztán meg kellett osztania a családokat és keserűségeket, melyeket a kiküldetetlen végzet férjére mért. De ő meg nem tört,

ifju, szép és fensőges maradt; ez a fej méltó volt a csillogó diadémra. Még most egyenest állott. De ekkor villámként sujtott le a kimondhatatlan fájdalom, mely már akkor, jóval a gyilkos tőre előtt, az anyagi szívet szétszaggatta. Azon a napon volt, mikor Hoyos gróf a bécsi burgban halotthalványan és reszketve állott előtte, mikor a gróf ajkai rémülten rebegték: »A trónörökös! A trónörökös!« Magyarország és Ausztria reménye megsemmisülve; a monarchia büszkesége sirba dőlt, a trón örököse halott! — Kint feküdt Mayerlingben és senki sem mert a királyi atya elé lépni, csak ő. Bizonyára nem okozott a szegény Erzsébet szívének akkora fájdalmat a gyilkos tőre, mint ez a hióbbir.

Akkor halt meg nemes szíve s erre vonatkoznak a szavak, melyeket később felolvassóhoz, Christomanoshoz intézett: »Van minden embernek egy pillanata, a mikor bensőleg meghal s ez nem okvetlenül mindig a valóságos halál percze.« És ő hegyeken és völgyeken keresztül vitte ezt a halála előtt meghalt szívet, át a tengeren messze partokra, de az csak halott maradt. S ekkor kellett tapasztalnia, hogy van még fájdalom, a mely őt sem hagyhatja érzéketlenül. El kellett viselnie a fájdalmat, hogy megsirassa szeretett nővérét, *Zsófia* alençoni hercegnét, a ki éppen úgy, mint *Mattild*, Albrecht kir. herceg leánya, tüzhallal halt meg. *Bába* készült az ifju hercegnő; ruhája közel ért az égő gyertyához s a lángok közt szállott lelke menyekbe. Ez az ötvenes

2. hogy az általa képviselt kereskedő és iparos közönséget felhívja, mikép a szívében érzett őszinte és mély részvét külső kifejezése czéljából Felséges halottunk temetése napján üzleteiket egész nap zárva tartásuk és a nyilvános munkától tartózkodjanak;

3. hogy felkéri a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat, mikép az általa képviselt biharmegyei kereskedő és iparos honfiak rajongó gyászát és mély részvétét imádott s annyi sorscsapással sújtott királyunk kegyes színe előtt tolmácsolja;

4. hogy Erzsébet királyné Felséges Asszonyunk áldott és szent emlékét jegyzőkönyvbe igatja és részt vesz szeretett hazánk pátrónája emlékének szobormű által való megörökítésében.

Az előterjesztést a jelenlevők állva hallgatták végig s egyhangulag elfogadták.

Pár perc múlva a jegyzőkönyvet hitelesítették s ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Biharmegye közgyűlése.

Biharvámegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartja rendkívüli közgyűlését, a melyen a főispán indítványt tesz a gyászkiadás módjaira nézve.

Az indítvány körülbelül azonos lesz a Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által elfogadott indítványokkal.

A vármegye küldötteit Szunyogh Péter alispán vezeti.

Igen szép a vármegye babér koszorúja. A zöld-sárga-kék nehéz moire selyem szalagon a felírás a következő:

„Erzsébet Császárné és Királyné Ő Felségének — Biharvámegye közönsége.“

Mindkét koszorut a Weiszlovits czég készítette.

Felhívás a kereskedőkhez s iparosokhoz.

A keresk. és iparkamara a következő felhívást teszi közzé:

Azon meggyűződsben, hogy Nagyvárad mindenkor hazafias és loyális kereskedői és iparosai felkérés nélkül is indítatva érezzék magukat arra, mikép fölséges Királynőnk temetése napján üzleteiket zárva tartásuk és a nyilvános munkától tartózkodjanak, ennek eszközzésére mégis felkérjük a helybeli kereskedőket és iparosokat.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Dr. Sarkadi Lajos, Jankó József,
titkár elnök

A magyar törvényhozás gyászja.

A főrendiház délben 12 órakor ülést tartott. Károlyi Tibor elnök bejelentette, hogy a miniszterelnök őt értesítette, hogy Erzsébet királyné temetése szombaton d. u. 4 órakor lesz. E végből a főrendiház már holnap délután Bécsben hat órakor egy küldöttség által koszorú helyez a királyné ravatalára, következő felirattal:

•Magyarország főrendiháza — Erzsébet királynénak.•

A küldöttség tagjait nem választják, hanem a jelentkezők azoknak tekintetnek.

A küldöttség tagjai ugy holnap mint szombaton a Ballplatz magyar miniszteri palotában gyülekeznek. Miután a kapuczinusok temploma kicsiny, e végből benne csak az elnökségnek jut hely és így a küldöttség többi tagja a törvényhatóságok számára kijelölt helyen foglalnak helyet.

Ezzel az ülés véget ért.

*

Pár perczig tartó ülésre gyűlt egybe ma délelőtt tizenegy órakor a képviselőház. Csak elnöki előterjesztések voltak napirenden az országgyűlésnek a temetésen való részvétele tárgyában. Szilágyi Dezső elnökölt. A kormány tagjai mind megjelentek. Az elnök bejelentette, hogy az intézkedéseket már megállapították. Indítványozza, hogy a Ház tegyen le koszorut a ravatalra s hogy a husz tagu küldöttséget ne választás, hanem megbízás útján menesszék Bécsbe. Végül ismertette az elnök a temetés szertartásainak részleteit. Holnap különvonat indul a képviselőkkel Bécsbe s a koszorut délután 6 órakor teszik le.

Egyéb tárgya nem volt az ülésnek és az elnök egyegyed 12 órakor be is rekesztette.

A függetlenségi párt a képviselőházban értekezletet tartott és elhatározta, hogy a temetésen György Elek, Brázay Kálmán és Pichler Győző által képviselteti magát.

*

Erzsébet királyné temetése napján, szombaton törvényszéki szünet lesz. Az igazságügy-miniszter ugyanis rendeletileg utasította az összes bíróságokat, hogy a temetés napjára kitűzött tárgyalásokat halasszák el. A budapesti törvényszékek elnökei ma értesítették e rendeletről az összes tárgyaló bíróságot.

Pestmegye közgyűlése.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, hogy a királyné halálán érzett fájdalmának kifejezést adjon.

A bizottsági tagok nagy számban jelentek meg, mindannyian feketébe öltözöttek; a karzatokat is gyászruhába öltözött közönség töltötte meg. Az elnöki emelvény fekete szövettel volt bevonva. A villamos lámpák égtek.

A bizottsági tagok sorában ott voltak: Földváry Miklós, Földváry Mihály, Gajdóczy Géza, Halász Zsigmond orsz. képviselők, Prónay Dezső báró, Teleki József gróf, Bossányi László, Tahy István, Tahy Lajos, Majthényi István, Csávolszky József, Reiser Béla és mások; a főbb tisztviselők közül: Bellaágh Imre tiszti főügyész, Dalmady Győző árvaszéki elnök, Hindy Kálmán kir. tanácsos, árvaszéki ülnök, Dubraniczky László t. főjegyző, Szilágyi Lajos, Kaposy Vilmos főszolgabírók és mások.

A közgyűlést délelőtt 11 órakor nyitotta meg az elnök Beniczky Ferencz v. b. t. t. főispán. A közgyűlés állva hallgatta meg a beszédet, mely így hangzott:

Mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság!

A mai rendkívüli közgyűlést összehívtam azon megrendítő csapás hatása alatt, hogy ő császári és királyi Felsége Erzsébet királyné ravatalon fekszik.

Erzsébet királyné a női, anyai és királynői erények mintaképe — ki soha senkinek sem vétett, ki mindenkiel csak jót tett.

Erzsébet királyné, kit Magyarország védelmének tekintettünk, elköltözött.

Azon súlyos csapást, mely királyunkat és nemzetünket egyaránt érte, még fokozottabb mértékben érezzük, — mert szeretett királynénk nem természetes halállal mult ki — hanem egy vad őrvölgynek tőre dőfte át a legnemesebb szívet.

Összejöttünk tehát ma, hogy Ő cs. és kir. apostoli Felsége dicsőségesen uralkodó urunk és királyunk előtt kifejezést adjunk törhetlen hűségünk, ragaszkodásunk, hódolatunk és legmélyebben érzett fájdalomunknak és kérjük a mindenhatót, hogy adjon Felséges urunknak erőt e mérhetlen csapás elviselésére.

Erzsébet királyné emléke örökké élni fog minden igaz magyar szívében.

A közgyűlést megnyitom.

Beniczky Lajos alispán ezután a következő beszédet mondotta:

•Mint mikor a kezdődő vihar első rohama

legyinti meg arcunkat, midőn az egymásra torló

lódó fellegetek villám cikázza át s félelem és

remegés közt nézünk a vihar kitörése elé, épp ily megdöbbenve állunk egy rémes hír hallatára, mely a baljóslatu vihar bús morajánál is kétségbeejtőbben szállta meg lelkünket és sokáig habozva kételkedtünk abban, hogy a szívek legnemesebbike, a népek bálványozott királynője, orgyilkos kéz áldozata legyen. Felázadt e hír hallatára bennünk minden emberi érzés s öntudatlanul szakadt elő lelkünkől a kérdés, hogy miért kellett ennek így történni?

Hiába minden kételkedés, minden remény. Áldozat lett ő, a ki mindenkiért mindent áldozott, a ki mindig csak jót tett s nem vétett senkinek.

Keserű csapása a sorsnak! Hát a végzet könyvéből a kiérdemelt jutalmak lapja kimaradt? Vagy a jók jutalma csak szenvedés és kárhozat?

Ő neki, a szeretett és imádott királynőnek kellett martírhalállal kimulnia, kiért népe milliói házassozsmákat küldtek az egek urához s te jó Uram! — bocsáss meg és világosítsd fel halandó gyermeked értelmét, mely nem bírja fel fogni mindenható akaratodnak bölcsességét! . .

Elhallgatott a szív, nem dobog többé; öröme és szenvedése el van temetve, de emléke él és élni fog örökké, mert az a szív oly nagy volt, hogy népei iránt érzett szeretetéből mindenkire jutott egy-egy dobbanás. Oh, boldogult királynőnk, mi minden voltál te nekünk? Biztató reményünk, vezető csillagunk; vigasztaló harmatcseppek voltak a te örömkönyveid összetört szabadságunk avarán; ez örömkönyvedet a hódoló Pestvármegye küldöttei előtt hullattad, midőn először léptél e hon földére s Visegrád mellett fogadott hűséges alattvalóid serege.

A te munkád volt, hogy a király megértette nemzetét s a nemzet királyát s visszaadta a királyt nemzetének, a nemzetet a királynak.

És midőn zengzetes anyanyelvünkön megszólaltál, midőn dalában és költészetében e népet fölismerted, e nemzet rajongó szeretetét biztosítottad magadnak, mely most mély bánatában keserű könnyeket hullatott ravatalod felett.

Mérhetetlen volt a te szereteted, mely vigasztalt és ápolat egyaránt, bizalmat öntött a kételkedőkbe és tettekre buzdította a bátrakat. Áldott volt kezéd minden munkája s a kegyelet őrangyala veszett el benned. Mintha most is látnám a haza bölcsének ravatala fölött hullatott forró könnyeket!

A királyné — ugymond — Pestvármegyében otthonát találta föl és ha bánat nyomta lelkét, ide jött, itt keresett vigaszt, ha családi örömei közt akart pihenni, minket keresett föl.

S most mindennek vége! Bármennyire szeretünk is, bármily imádatlalt vettük is őt körül, ő itt hagyott, elköltözött, betelhetetlen mélységes ürt hagyva a szívekben. Gödöllő és kies vidéked; madárdaltól zengő berkeid, nem fogjátok őt többé látni; ő többé vissza nem érkezik!

A beszédet így végezte az alispán:

Te pedig, özvegyen maradt s bánatokban megöszült bölcs királyom, fájdalmaid közepette keress vigaszt veled együtt érző nemzetedben; keress vigaszt a munkában, amelyhez adjon neked erőt az Eg s engedje a Mindenható, hogy népeid örömeire, boldogságára még sok éveken át tartsd biztos kezeidben a kormány gyeplőit.

A nagy hatást tett beszéd után Földváry Miklós cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő azt az indítványt tette, hogy az alispán szép beszédét egész terjedelmében vegyék jegyzőkönyvbe és sokszorosítva küldjék meg az összes bizottsági tagoknak. Indítványozta ezenkívül, hogy a vármegye fájdalmának jegyzőkönyvileg adjanak kifejezést s intezzenek a királyhoz részvétirátot.

Földváry indítványait egyhangulag elfogadták s aztán Fazekas Gusztáv főjegyző terjesztette elő a föliirat szövegét a következőkben:

Felséges Császár és Apostoli Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Mint a sebes tüzláng, melyet midőn nagy erővel kitört száguldó szelek veszik szárnyaikra, vagy mint a rohanó folyam, mely gátjait szétépve sik földre ért, oly gyorsan és váratlanul jött a kétségbeejtő, szívcsafaró hír, hogy Felséged angyali jósaгу hitestársa, ami drága Nemtőnk, vigasztaló szentünk, aki felé egy egész nemzet igazi szeretete ragyogott, fényeséggel és

melegséggel, gyalázatos orgyilkosság áldozata lett.

Nemzet és király keserveikben összeforva, mélyen megrendült szívvél állják körül azt a ravatalt, mely egy áldott jó szív porhüvelyét takarja, mert a Felséged könnyeiben, mélységes fájdalomában mindnyájan osztozunk, e koporsó körül egyetlen nagy család, az egész Nemzet s Felséged vesztesége mindnyájunké, kesergése közös velünk.

Vajha azonban így milliók osztoznak, lecsökkenhetne, megenyhülne a még oly mérhellen fájdalom is.

Leírhatatlan keserűség, kipótolhatatlan veszteség érte Felségedet, mert minden bánat öröme fordítható ez életben, de egy jó házastárs üresen maradt helyét az emberi szívből nincs többé aki kipótolja. Egy jó házastárs koporsója felett hullatott könnyeket nincs kéz a földön, mely többé letörölje. Sirunk egy örömvirág lehervadásán, bár ahelyett más nyílhatik; de az elveszett jó feleség többé vissza nem adatik s annak vesztesége miatti keserűség árja a szívől soha ki nem apad.

De kimondhatatlan a nemzet vesztesége is, mert ő volt ami jószágos örangyalunk, akinél jobban nem ismerte, nem szerette ezt a nemzetet, buzgóbban nem óhajtotta boldogságát, nagyobb örömmel nem kísérte sikereit senki e világon, mert szív volt ő a mi szívünköl és lélek a mi lelkünköl, örömrünk az ő boldogsága, bánata a mi szomorúságunk.

Elesve, elcsüggedve, nehéz szívvél tekintünk arra a ravatalra, mely mellett az egész nemzet égető fájdalma és Felséged, a mi jószágos királyunk áll, s mely mellett újra éreznie kell a sorscsapás kegyetlen megpróbáltatását; de nyújtson vigaszt e kétségbejött helyzetben a mindenség urának változhatatlan akaratában való megnyugvás és az, hogy egy egész vele gyászoló és könyező nemzet fohásza száll az ég felé, hogy enyhülést kérjen nagy királya számára Isten kegyelméből, kiapadhatatlan jószágából.

Azon reményben, hogy az embert érő bánatok mélységes tengerének zugása közben is meghallja Felséged népeinek áldást kérő fohász-kodásait és megérzi népei szeretetének vigasztaló hatásait,

hódoló tisztelettel maradunk

Császári és királyi Felségednek hű alattvalói:

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye közönsége:

Beniczky Ferencz, *Beniczky Lajos,*
val. belső titkos tanácsos, alispán.

A főjegyző részéről előterjesztett eme följirati szöveget egyhangulag elfogadta a közgyűlés. Végül az elnöklő főispán a következő indítványokat terjesztette elő:

1. Szavazzon meg a közgyűlés Erzsébet királyné szobrára 2000 frtot;
2. intézzen a közgyűlés lelkes fölszólítást a vármegye lakosságához a szoborra való adakozás végett.
3. használjanak a vármegye összes hivatalaiban 6 hónapig az iratokon gyászpecsétet;
4. a királyné temetésén a vármegyét öt tagból álló küldöttség képviselje.

Az indítványokat egyhangulag elfogadták s ezzel a közgyűlés véget ért.

Részvényilatkozatok a Felséghez.

A hivatalos lap tegnapi száma teszi közzé a részvényilatkozatokat, melyeket a külföldi uralkodók és államfők kesergő királyunkhoz intéztek Erzsébet királyné elhunytá alkalmából.

Tegnapi számunk távirati rovatában a részvényilatkozatok nagy részét közöltük, folytatólag közöljük a következőket:

I. Sándor szerb király Ő felségétől:

Lesujtva a rettenetes hírtől, amelyről épen most értesültem és mélyen megindulva sietek cs. és kir. apostoli felségednek legőszintébb részvényemet kifejezni, a melylyel nagy fájdalommal osztozom. Szívem mélyéből csatlakozom a gyászhoz, amelyet egy nyo-

morult ember iszonyu gonosztette hozott Felségedre és az egész monarchiára. A Mindenhathoz fohászokodom, hogy e szörnyű pillanatban felségedet segítségre kegyelmében részesítse.

Karlsbad, szept. 10.

Sándor.

Frigyes badeni nagyherceg Ő kir. fenségétől:

Mélyen megrendülve hitvesed, a császárné, elhunytának rettenetes hírtől, aki anarchista merényletnek esett áldozatul, együtt tanácsoljuk, a nagyhercegné és én, hű és benső részvétünket abban a mondhatatlanul fájdalmas megpróbáltatásban, amely sokat szenvedett szívedet sujtotta. Legbensőbb részvétünk kíséri minden érzelmedet és Istenhez fohászokodunk, hogy adjon segítséget és erőt gyászoló lelkednek. Isten kegyelme legyen veled.

Mainau, szept. 10.

Frigyes.

Ruffy-tól, a svájci szövetséges köztársaság elnökétől:

A svájci szövetség tanács bátorodik legbensőbb fájdalommal és legmélyebb felháborodását kifejezni felséged előtt, ama rettenetes merénylet alkalmából, amelynek Erzsébet császárné Ő felsége áldozatul esett; fájdalommal és fölháborodással, amely annál nagyobb, mert az elvetemült cselekedet Svájc földjén történt, ahol a megboldogult, mint már több ízben, testi fájdalmára keresett enyhülést és remélhetette azt ez alkalommal is. A szövetség tanács siet egyúttal felségednek kifejezni, hogy Svájc egész népével együtt a legbensőbbben osztozik abban a pótolhatatlan veszteségben, amely a felséges asszony halálával felségedet, a császári házat és Ausztria-Magyarország népeit érte. A svájci szövetség tanács nevében a szövetségi elnök

Bern, szept. 11.

Ruffy.

Mac Kinley Vilmos-tól, az amerikai Egyesült-Államok elnökétől:

Mély fájdalommal értesültem az ausztriai császárné Ő felségének Genfben tartózkodása alatt történt meggyilkolásáról s az Egyesült-Államok kormányának és népének legmélyebb rokonszenvét tolmácsolom felségednek.

Washington, szept. 10.

Mac Kinley Vilmos.

*

Még a következő uralkodók, államfők és fejedelmi személyek küldtek távirati részvényilatkozatot Ő felségének: A német császárné, az olasz királyné, Abdul Hamid szultán, Carlos, Portugália királya, a japán császár, a portugál királyné, a svéd király és királyné, a sziámi király, Ernő Lajos hesszeni nagyherceg, Károly Sándor weimári nagyherceg, Péter oldenburgi nagyherceg, a macklemburg-strelitzi nagyherceg, Lipót hohenzollerni herceg, György szászmeiningeni herceg, a szász-altenburgi herceg, a koburgi herceg, a montenegrói fejedelem, a bolgár fejedelem és fejedelmné, János Albrecht mecklenburgi herceg, Károly Günther schwarzburg-sondershauseni fejedelem, Ernő lippei regens gróf, Cyörgy schaumberg-lippei fejedelem, a zanzibári szultán, az egyiptomi kedive, a perui köztársaság elnöke, az uruguay-i köztársaság elnöke és a chile-i köztársaság elnöke.

Erzsébet-rend.

Ő Felsége elhunyt felséges királyné emlékére egy rendet alapít. Ezt a rendet osztály- és rangkülömbőség nélkül, olyan nőknek fogja adományozni a felség, kik a császár-király, a haza, vagy a társadalom körül nagy érdemeket szereztek maguknak. A rend életbeléptetése, melynek alapszabályai csak a császári jubileumkor lettek volna közrebocsátva, most már a nagy halott emlékének lesz adója. — Egyike az elsőnek, kik e rendet meg-

kapják, *Sztáray* grófné lesz, ki tudvalevőleg az utolsó szolgálatot tette a mi jó királynénknak.

A jubiláris ünnepek.

Bécs, szeptember 14. (Saját tud. táv.)
Több bécsi lap nem illetékes forrásból, de egy-behangzóan jelenti: Ő felsége elrendelte, hogy a koronázási jubileum alkalmából tervezett ünnepek, a melyekhez Ő felsége személyes közreműködése volna szükséges, elmaradjanak. E szerint valamennyi udvari ünnepély elmarad. A »Fremdenblatt« jelenti: A főudvarmesteri hivatalban az ünnepélyekre való előkészületeket abban hagyták. A birodalmi tanácsi és tartománygyűlési küldöttségek nem fognak az uralkodó előtt megjelenni. A külföldi fejedelmek nem jönnek december 2-án Bécsbe, hanem legtöbbjük azzal fogja részvétét kifejezni, hogy személyesen jön el a temetésre. A »Vaterland« szerint csak misét tartanak november 29-én az István-templomban. A »Neue Freie Presse« értesülése szerint Ő felségének az a szándéka, hogy a jövő hónapban csakis munkában és foglalatosságban fog vigaszt keresni, csöndes visszavonultságban. E szerint az őszre tervezett stájerországi szarvasvadászatok is elmaradnak Ő Felsége 6 hónapig Bécsben marad.

A gyász.

Bécs, szeptember 15. (Saját tud. táv.)
Gruscha bibornok elrendelte, hogy a főgyézházmegye valamennyi templomában gyászistentiszteletet tartsanak. Az István-templomban 21-én lesz az ünnepies requiem, a többi templomban 22-én.

Az egyes katonai hatóságok és csapattestek nem tesznek koszorukat Ő Felsége ravatalára, mert a hadügyminiszterium az egész közös hadsereg nevében koszoruzta meg a koporsót.

Budapest, szept. 15. (Saját tud. táv.)
Berlinből sürgönyzik: A reggeli lapok közlése szerint az idevaló osztrák-magyar kolónia tagjai tegnap összegyűltek és elhatározták, hogy az osztrák-magyar nagykövet útján nagy koszorut tesznek Erzsébet királyné koporsójára. A Hedvig-templomban szombaton tartandó rekvieimen a kolónia teljes számmal fog megjelenni.

A királyné végrendelete.

Bécs, szept. 15. (Saját tud. táv.)
A »Neues Wiener Tagblatt« illetékes értesülés alapján határozottan állítja, hogy a királyné végrendeletéről egy berlini lap nyomán a sajtó egy részében megjelent hírek koholtak.

A halott utja.

Bécs, szept. 15. (Saját tud. táv.)
Erzsébet királyné holttestét szállító vonatot Innsbruckban óriási nép fogadta az állomáson. Megjelentek a fogadtatáson a város tisztikara, az egyesületek gyászlöbögővel. Nagyon sok nő gyász ruhában jelent meg. A rendőrség szigorú intézkedéseket tesz a rend fentartására. A vonat 4 óra 40 perczkor érkezett a pályaudvarra s öt órakor folytatta útját s ez idő alatt a város összes harangjai zugtak. A vonat kirobogásakor a nők imádkoztak. Amerre a vonat megy, a vágányok mellett a nép térdepelve imádkozik.

Megérkezés.

Bécs, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
Erzsébet királyné hült tetemét hozó vonat este 10 órakor robogott be a bécsi nyu-

goti pályaudvarra. A halott megérkezését nagy készülődések előzték meg. A király rendelete értelmében a diszszázad élén a helyőrség valamennyi tisztje disz-egyenruhában jelent meg a pályaudvaron. Az utcán hullámzó százezernyi népet a katonaság szorítja hátra azon utvonalon, ahol a menet elvonult. A rend fentartására tett szigorú intézkedések szinte visszataszolják a közönség előtt.

A peronon megjelentek a már említett diszszázadon és a helyőrség tagjain kívül a gyászoló főhercegek és főhercegnők s az udvarmesterrel élén a szertartásban résztvevők: a palota hölgyek, az udvari papság, nemes apródok stb.

A vasrácsos halottas kocsiból melyhez még öt koszorút vivő kocsik voltak kapcsolva, a komornyikok a koporsót a kápolnává átalakított terembe vitték a ravatalra, ahol *Gruscha* bibornok a halottat beszéltette.

A menet az előre megállapított szertartási rend szerint elrendezkedve, impozáns képet nyújtott. Részt vett a menetben az elhunyt felséges királynánk összes udvari személyzete. A hosszúra elnyúló menet a Mariahilf és Battenberg utcáriszerken vonult a várpalotába némán tisztelgő katonai sorfalak és gyászfátyollal bevont gáz lámpák között.

A várpalota nagykövetségi épületénél a menet megállapodott és ismét hat komornyik leemelve a koporsót az udvari papság Miserere-éje mellett a templomba vitték és ott ravatalra helyezték, hol az udvari papság a holttestet újra beszéltette.

A holttestet kísérő *Berzeviczy* tábornok a koporsó kulcsát a főudvarmesternek átadta és ezzel a mai nap szertartása véget ért.

Bécs közönsége rendkívül nagy részvétet és áhítatot tanúsított az egész szertartás alatt s annak végezte után ünnepies csend borult az egész városra.

Uralkodók Bécsben.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Az eddigi hírek szerint a külföldi uralkodóházak a következők által lesznek képviselve:

Vilmos német császár, Károly román király, Albert szász király és Sándor szerb király személyesen jönnek el. A czárt Alexi orosz nagyherceg, a czár nagybátyja fogja helyettesíteni, aki karlsbadi gyógyüdülését felbeszakítva, pénteken este érkezik Bécsbe. A montenegrói fejedelmet Danilló trónörökös fogja képviselni.

A király rendelete szerint Vilmos német császár, *Luitpold* bajor régens herceg, *Károly* román király, *Alexi* orosz nagyherceg, *Albert* szász herceg és az olasz trónörökös a Burgban szállásoltatnak el, a többiek pedig szállodában.

A birói személyzet szaporítása.

Az igazságügyminiszter a nemrég beterjesztett költségvetési előirányzatban 304744 frttal vett föl többet, mely összeg a kir. törvényszékek és járásbiróságok budgetjét terheli.

Az okok, melyek e költségemelkedést indokolták teszik a következők:

Az új büntető perrendtartás tudvalevőleg 1900 január elsejével lép életbe. Az előkészületek egy miniszteri rendelettel már meg is kezdődtek. Az új s az eddiginél terjedelmesebb rendtartás már önmagában véve is szükségessé teszi a birói személyzet emelését. Az új szervezet megjelenését így készen várja a megfelelően szaporított személyzet, hogy az minden akadály nélkül történhessék meg. Szükséges továbbá, hogy az új rendszer a működési téren lehetőleg tabula rasa-t találjon s ezért a jelenleg folyamatban levő bűnügyek mihamarább befejezzenek.

De a szaporításnak talán legfőbb okaként kell hogy szerepeljen a folyton növekvő ügyforgalom, melylyel a járásbiróságok és törvényszékek eddigi személyzete nem képes megbirkózni. A restancziák nagy tömegben szaporodnak ennél fogva s az ügyvédi kamarák egyre másra teszik ezen türethetetlen állapotok miatt a felterjesztéseket.

Éppen ezért az igazságügyminiszter ötvenöt birói, negyven aljegyzői, tizenöt telekkönyvvezetői és segédtelekkönyvvezetői, nemkülönben ötven irnoki és hivatalozgái állást szervez.

UJDONSÁGOK.

* **A vízvezetési bizottság ülése.** A vízvezetési bizottság tegnap ülést tartott. Bordé Ferenc bizottsági elnökön kívül jelen voltak: Bozóky Béla, Mezey Mihály, Guttmann József, dr. Baróthy Akos, ifj. Rimler Károly és Lovas Zsigmond mérnök. Bordé Ferenc elnök jelentette, hogy ezelőtt mintegy két héttel azonkutatnak, amelyek a gépek üzembe tartásához szükséges condensatio vizet szolgáltatva, annyira megcsappant a vize, hogy nem volt képes a gépeket táplálni. Gyors segílyre lévén szükség, egy centrifugal szivattyút alkalmaztak a vizgyűjtőnek ásott árokba, ahonnan ez a locomobil hajtotta fel a gépeknek szükséges vizet. A beállított gép azonban naponta 25 frt költségbe kerül. Az a kérdés, hogy ez összeget a város vagy a vállalkozó fizesse? A bizottság a gép beállítását tudomásul vette. A költség megtérítése későbbi dolog, azonban a bizottság azon véleményben volt, hogy a vállalat köteles fizetni a 25 forintokat. — Hogy jövőre a condensációs vizet minden eshetőséggel szemben bizsitsák, egy új kondenz-vezetékét készítették s ennek a költsége 1900 frt. Tudomásul vették. Átírnak a polgármesternek, hogy a Körözsön tervezett fenékgát ügyét vegyék elintézés alá. Végül a bizottság kiment a víztelepre, a munkálatok megtekintése végett.

* **Disszonans hangok.** Németország egyik nagy lapját, a *Frankfurter Zeitung*-ot kitiltották Ausztriából. A kitiltásnak oka — mint Bécsből jelentik, — a lapnak Erzsébet királynéről szóló cikke, melyben egyebek közt azt mondja, hogy a magyarok imádták a királynét, a bécsieknek ellenben nem igen lehetett okuk rája, mert azoknak amolyan gemüthlich uralkodó kell, a ki mindig közöttük él, sétál a külvárosi utcákon, ott szóba áll a járókelőkkel. A királyné mindezt nem tette sohasem, mert ő — mondja a Frankl. Ztg. — büszke, arisztokratikus teremtés volt.

* **Új esendőr-örs.** A esendőr kerületi parancsnokság értesíti Biharvármegye alispáni

hivatalát, hogy ez évi október elsején a *Fekete-Bátor* községben felállított új esendőr-örs megkezdje működését.

* **Elhunyt földbirtokos.** Részvétellel értesítünk egy közbecsülésben állott öreg ur elhunytáról. *Bartos* Gyula hodosi földbirtokos tegnap hajnalban, 60 éves korában elhunyt. Az elhunyt temetése ma, pénteken délután lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. *Bartos* Gyuláné szül. Schvoy Francziska a maga valamint gyermekei Gábor, Jolán, férjével Fényes Ákossal és gyermekeik, Adorján és Elemér ugyszintén az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvvel tudatják a szerető jó férj, illetve a legjobb édes atya, após, nagyatya, sógor és rokon *Bartos* Gyula földbirtokosnak folyó év szeptember hó 15-én hajnali 3 óraker életének 60 s boldog házasságának 29-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei ugyan e hó 16-án d. u. 4 óraker fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint uri-utazai 699. sz. saját házánál megáldatni és az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az összes rokonság tisztelettel meghivatik. Nagyvárad, 1898. szept. 15. Áldás emlékére, béke poraira!

* **A verseny díjlövészet ideje** Az országos gyász miatt a nagyváradi polgári lövész egyesület ünnepélyes bezárása is változást szenved. Nem marad ugyan el a versenydíj lövész, azonban minden nagyobb ünnepség mellőzésével október hó 1-én és 2-án tartják meg.

* **Németh Sándor mellett.** A múlt napokban dr. *Edelmann* Meryhért nagyváradi doktor *Németh* Sándor, a csoda doktor ellen egy röpiratot adott ki, a melyben *Németh* Sándorról nem e leghőbb nyilatkozik. Most, mint halljuk, a röpirat miatt dr. *Edelmann* ellen *Németh* Sándor sajtóperit indít. — De nem csak ez lesz a következménye a röpiratnak, hanem a legközelebb megjelenik egy könyv is, amely tudományos alapon fog foglalkozni a *Németh* Sándor gyógykezelésével s ezzel kapcsolatosan a homeopatiával. A könyv megírására a csoda doktor egyik gyógykezelte vállalkozott, a nagyváradi társadalomnak egyik ismert tagja. A könyvben *Németh* sikeres gyógyításai lehetőleg teljes számban lesznek felsorolva.

* **A hála.** Az egyik helybeli előkelő kereskedő cégérnél történt: K. M., a kereskedés egyik tanonca a pénztárhoz álkulcsot csináltatott, a mivel a gazdája pénzét több ízben megdézsmálta. Végre is rajta vesztett. A gazdája megcsipte s első haragjában fel is jelentette az esetet a rendőrségen, azonban később a fiu könyörgésére azt vissza vonta, aminek következtében ki is engedték a börtönből. Amint a fiu kiszabadult egyenesen a gazdájához ment, akit épen az üzlet ajtajában talált s most már teljes biztonságban érezve magát s gazdáját nyilvánosan meggyalázó kifejezésekkel illette azért, mert az őt feljelentette. A fiu ezen botrányos szitkozódása annyira ment, hogy a kereskedő megszokta a dolgot s rendőrt hívott, hogy beszéltsék oda, ahonnan a gazdája jóvoltából kiszabadult. Azonban a bevitele nem volt könnyű dolog, mert a fiu mindenáron szabadulni akart s csak három rendőr tudta bevinni a gazdáját folyton szidó fiut. A botrányos jelenetnek természetesen nagy néző közönsége volt.

* **Széchenyi grófné ékszerai.** Gróf *Széchenyi* Antal nejét tegnap Bécsben egy kis ijedség érte. A grófné vasuton érkezett az osztrák fővárosba s egyenesen a szállóba hajtattott. Itt vette észre, hogy kézitáskáját a kocsiban felejtette. A táskában 20.000 forintnyi értékű gyémánt és 500 forint készpénz volt. A grófné már lemondott arról, hogy ékszerait visszakapja, mikor jelentkezett nála a bérkocsis, a ki a szállóba visszahozta a nála felejtett táskát. Így a grófné sértetlenül visszakapta érték tárgyait.

* **Elvesztett munkakönyv.** Tegnap délelőtt a Zöldfa-utcán *Humbér* Iván cipészsegéd elvesztette a munkakönyvét, ami Aradon lett kiállítva. Mivel a könyvet senki sem használhatja, az elvesztő ez uton kéri a megtalálót, hogy azt a rendőrségen adja át.

TANUGY.

Tanév kezdete a baba-képezdén. A nagyvárad m. kir. bábaképezdén 1898—9 évi tanfolyamra a beiratások 1898. évi október hó 1—10-ig tartanak. Felvétel végett szükséges okmányok: Keresztlevél, esketési-, erkölcsi-, illetőségi- és orvosi bizonyítvány.

IRODALOM.

— **Énekeljétek az Urnak.** Imádságos és énekes könyv a serdülő katolikus ifjúság számára. Szerkesztették *Kersch Ferencz* székesegyházi karnagy Esztergomban és dr. *Kiss János* egyetemi tanár Budapesten. Négy szölamu hangjegyekkel, négy szép illusztrációval. Terjedelme 30 iv, (480 oldal). Ára füzve 1 frt 20 kr., igen finom és erős egész vászonkötésben, piros metszéssel 1 frt 50 kr., igen finom és erős egész bőrkötésben piros metszéssel 2 frt 20 kr. Megrendelhető dr. *Kiss János* egyetemi tanárnál, Budapesten, VII., Rottenbiller utca 5/a., III., 21.

A jelen ájtatossági könyv szorgos áttekintése után azt kell mondanunk: ime egy imádságos és énekes könyv, mely a serdülő kath. ifjúság igényeinek minden tekintetben megfelel, mert kiállítás az izléses, papirja erős, képei nagyon sikerültek, kötése erős és tetszelős s a mi fő, tartalma teljesen kielégítő. Az imádságos rész szerkesztője a maga szerkesztette imákat a középiskolai, képzőintézet s más hasonló koru tanulóifjak szükségleteihez alkalmazta, e mellett összegyűjtve az egyházban megszokásosabb és legajánlottabb imákat.

Mivel pedig serdülő ifjaink nagy része tanulja és tudja a latin nyelvet, sőt közülök számosan kisebb papnevelő növendékei, azért jónak látta a legközönségesebb imákat, első sorban a miseimádságokat latin nyelven is közölni. Az oltári szolgálát (minisztrálás) módját is közölte, helykimelés céljából a szt. mise teljes szövegébe beiktatva.

Azonban ez ájtatossági könyvben kétségen kívül fő az énekes rész: az énekek összeválogatása és e kettőt *Kersch Ferencz* nagy hivatottsággal és a legteljesebb eredménnyel teljesítette. Hivatottságát bizonyítja az, hogy a serdülő ifjúságot évek hosszú során át kiváló sikerrel vezette az énekekben, az esztergomi énekkart egy évi karnagykodása alatt a tökéletesség magas fokára emelte, a napokban tartott országos egyházmegyei kongresszuson egy szakszerű előadásaival, mint az egyházi zenei hangverseny előkészítésével és vezetésével, főképp saját szerzeményével teljes sikert aratott. Kétségtelenül teljes lesz sikere a jelen énekgyűjteménye is, melyben az ifjúság hangterjedelmét, lelki világát és esztetikai igényeit egyaránt figyelembe vette. Nevezetesen: vegyes négyeskarra irt ugyan, de az eddigőtől eltérő beosztással, n. m: szoprán — két alt — és baritonra, mely hanganyag minden középiskolában, tanítóképzőben, polgári iskolában s más rokon iskolában föltétlenül megvan. Han jegyzése egyszerű, egyházas és rendkívül kellemes.

A könyv kiállítása igazán szép, izléses, előkelő. Ára a hangjegyes kiállítás drágaságához képest igen olcsó. Ezek alapján a *Kersch-Kiss*féle imádságos és énekes könyvet minden gymnásium, reáliskola, polgári iskola, felsőbb leányiskola, tanítóképző s más rokon iskola ifjúságának, sőt papnövendékeknek és énekkaroknak is igen melegen ajánljuk.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Urbán Adolf*.

2237. Gábor Károly s. t. testisértés — részben megváltoztatva.

2396. Horváth Sándorné becsületsértés — visszautasítva.

2423. Janku Mihály — visszautasítva.

2424. Tóth Ferencz — rendelet.

2502. Trinka Juontüvész okozás — megváltoztatva.

2577. Bencsik Imre s. t. lopás — részben megváltoztatva.

2613. Bogosel Mikuláj s. t. lopás — helyben hagyva.

2759. Mihuczta Flora lopás — részben megváltoztatva.

2769. Liker János s. t. testisértés — helyben hagyva.

2729. Szakácsi Eszter lopás — helyben hagyva.

2780. Ifj. Sándor István lopás — helyben hagyva.

2838. Zilahi Lajos s. t. lopás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Nagy Ferencz*.

3106. Lőcsei Sándor s. társa hatóság elleni erőszak — helyben hagyva.

3351. Szabó Gábor szánd. emberölés — h. hagyva.

Előadó: *Poyndár Dénes*.

2117. Urbanek Nándor magánokirat ham. — h. hagyva.

2225. Fodor Menyhért — megháltoztatva.

1270. Rác Gábor lopás — h. hagyva.

2272. Ifj. Zana Tamás erőszakos nemi közösülés — h. hagyva.

3214. Pálfi János lopás — megváltoztatva.

3246. Lovász Ferencz s. t. zsarolás stb. — r. megváltoztatva.

3246. Szima Juon lopás — részben megváltoztatva.

2180. Butár Nikoláje s. t. sikkasztás — megváltoztatva.

2181. Magyar Flore lopás — megváltoztatva.

2205. Miagyin Geraszin testisértés — helyben hagyva.

2331. Dvorzsák Ferencz lopás — helyben hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Némethöl: *Gusztáv*.

15

A bal kéz teljesen szabad volt, két gyűrű volt rajta, de a legkisebb nyoma sem volt a külső erőszaknak.

A jobb kézen keztyű volt. Az eső nedvessé tette.

A mutató uj belső részén, az alsó iznél hosszú vékony vágás volt látható.

— Látja? — kérdezte a főnök nagy elővigyázattal, — nézze meg csak még egyszer, ez a nyomás csak eléggé látható a nedves bőrön; mit gondol mi ez?

Lehajoltam, letérdeltem, hogy jobban megvizsgálhassam. A gyertyát olyan közel tartottam, a hogy csak lehetett és szinte éreztem, mily várakozással nézett reám a főnök.

— Bizony . . . én ezt a pisztoly kakasa nyomásának gondolom — szóltam, felnézve. Szemeink néhány pillanatig jelentősen néztek a kézre, majd a gyilkos szerszámra, mely a szőnyegen feküdt.

— Ez egészen új fordulat, — mormogta a rendőrfőnök — lassan megcsóválta fejét.

— Tehát öngyilkos — szólt, de olyan hangon, a mely azt bizonyította, hogy éppen ezt hiszi legkevésbé . . . hogy éppen ezen gondolatnak ad legkevésbé helyet elméjében.

E pillanatban gyors léptek voltak hallhatók, az ajtó nagy robajjal nyílt meg és egy kemény vonású, szürke, borzos öreg úr lépett be. Az orvos volt.

— Kérném egy kicsit csendesebben! — szólt a rendőrfőnök kemény hangon és a bárónőre mutatott.

— Ah úgy . . . az ördög is — mormogott valamit a doktor, miközben kutató pillantást vetett oda, száját félre húzta.

— Gondolom csak egy kis ájulás, — szólt vállát vonogatva és a sebesülttel kezdett foglalkozni. Az inget félretolta, a nehéz testet a levéltáros segítségével jobban hátára fektette azután megtörölte szemüvegét, elővette a seb mélység mérőt. Megcsóválta fejét.

— A jobb tüdőn keresztül, — mormogta.

— Kérem intézkedjenek, hogy a sebesültet rögtön ágyba fektessék; rendőrfőnök úr a betegnek a leggondosabb ápolásra van szüksége. — Azután a levéltárhoz fordult. Egyelőre csak hideg viz borogatást, semmit egyebet, de feltétlen csendet!

Felemelkedett, az ágyhoz közeledett. A bárónő felült, mereven nézett rá, kezével homlokát dörzsölte, mintha valami gonosz álmot akart volna elűzni, azután felsikoltott. Mintha megörült volna.

— Az orvos futó pillantást vetett rá, furcsa pillantás volt, látszott, nem érzette, hogy kerülhetett ez előkelő nő ilyen helyzetbe, azután az ájulthoz közeledett, fülét mellére fektette, figyelt.

A bárónő felállott, felső testét előre hajtotta, ő is figyelt, kezét előre nyújtotta, szemét folyton az orvosra szegezte.

— Mély ájulás, — szólt az orvos felénk fordulva. — Hideg vizet, eczetet! — parancsolta keményen.

En kisiettem, a cselédet hívtam, hogy a mondottakat minél gyorsabban hozza be. Az orvos megmosta a sebesült száját, arcát freckendette a hideg vízből. Ez véres nyomokat hagyva maga után lefutott a párnára.

— Vér . . . vér! — kiáltott a szerencsétlen asszony kétségbeesve, kezeit tördelve. — Oh én boldogtalan — — én öltem meg őt . . . ah meghal!

Alig volt időm, hogy hozzá ugorjak segítségére — — átkaroltam, kértem, hogy nyugodjék meg, hiába, a hideg veríték kiütött homlokán, lassan halottként hanyatlott a földre.

— Menjen kérem! . . . gondoskodjék, hogy külön szobát rendezzenek be — — a bárót ágyba kell fektetni, különben kezeink közt hal meg, — szólt a főnök kezeivel a szerencsétlenekre mutatva. — Várjon csak, még egyet — folytatta tovább, megfogta a karomat . . . Ismeri a báró házi orvosát?

— Igen, — Wilhelmi doktor.

— Nos — menjen a kocsihoz érte, hozza ide . . . Most valószínűleg otthon találja.

Kitaszított az ajtón. A kocsi mentem. Majdnem megsemmisültem.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A doktort szerencsére otthon találtam. Gyorsan elmondtam neki, mi történt. Egy pillanatra mulva felöltözököt, néhány orvosságos üveget vett magához, azután vissza indultunk a szerencsétlenség színhelyére. Utközben a részleteket is elbeszéltem.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A világbéke.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják: A nemzetközi választott bíróságok életbeléptetéseért küzdő nemzetközi liga felszólítására a parlament számos tagja köszönő feliratot intézett *Mikló*s csárhoz a békemanifestumért. A feliratot átadták az orosz nagykövetnek, hogy juttassa el a csárhoz.

Amerikai határkérdés.

Budapest, szept. 15. (Saját tud. táv.) A »Times« jelenti Santiago de Chileből 14-iki kelettel: A chile-argentiniai határrendező bizottság befejezte tanácskozásait, mert a két különböző határ igényt összeegyeztethetőnek nem találta. A chilei kormány az argentiniai követhoz jegyzéket intézett, amelyben gyors döntést kér.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A »Matin« értesülése szerint Zurlinden hadügyminiszter hétfőn bemutatta a minisztertanácsban azokat az okiratokat, a melyek alapján annak idején Dreyfust elítélték. A kabinet egyes

tagjai osztoztak a hadügyminiszter ama nézetében, hogy az okiratok valódiak, más miniszterek azonban tagadták ezt, de azt valamennyien elismerték, hogy ezek közül az ügyiratok közül egyet sem közöltek a védelemmel. A revízió tehát, — írja a *Matin*, — Mercier akkori hadügyminiszternek felelősségét vonná maga után és ez az, a mi a kormánynak gondot okoz.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A »Times«-nek jelentik Filadelfiából tegnapi kelettel: A washingtoni kormány hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy a békebizottság tagjait utasítani fogják, hogy egész Luzon szigetének és a ladróni-szigetek egyikének átengedését követeljék.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják: A »Times«-nek tegnapi kelettel azt jelentik Manilából, hogy a fölkelők csapatai tegnap elhagyták Manila külvárosait. 15,000 ember kivonuló félben van. A rend és fegyelem kitűnő.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás a bortermelőkhöz. A polgármester a bor megadóztatása tárgyában a következő felhívást bocsátotta ki a termelőkhöz: Az 1892. évi XV. t. cz. s annak végrehajtása tárgyában kibocsátott 51015 sz. p. m. utasítás értelmében azon szőlőtulajdonosok, kik szesz italok kimérésével vagy kismértékben elárúsításával nem foglalkoznak, azon kedvezményben részesíttetnek, hogy saját termésű boraiktól a házi szükségletre szánt mennyiség után boritaladó fejében a szabályrendeletileg megállapított községi fogyasztási adón kívül, még pedig: a) bor után hectoliterenként 3 frt 35 krt; b) bormust és csefra után hectoliterenként 2 frt 52 krt; c) gyümölcsbor után hectoliterenként 1 frtot tartoznak fizetni. Felhívom azért mindazon szőlőtulajdonosokat, akik ezen kedvezményt 1899-ik évre igénybe venni óhajtják, hogy ezen igényüket f. évi szeptember hó 30-ik napjáig, legkésőbb azonban az általános szüret befejezése napjáig mindenkor d. e. 8 órától 12 óráig a városi számvevői hivatalnál annyival is inkább bejelentésük, mivel ezen határidőn túl jelentkezők a kedvezményt igénybe nem vehetik. Kelt Nagyváradon, 1898. évi szeptember 14-én. Dr. Bulovszky József, polgármester.

Hangya Fogyasztási Szövetkezet tegnapi rendkívüli közgyűlést tartott Üllői-uti helyiségében *Károlyi* Sándor gróf elnöke alatt. Az elnök mindenképp a bankdó sziv szavával emlékezett meg a királyné elhunytáról s a közgyűlés részvéte jegyzőkönyvileg is megörökített. A közgyűlés főtárgya az alapszabályok módosítása volt. Az új alapszabályok értelmében 5 igazgatósági tag helyet lesz. 12, s 3 felügyelő bizottsági tag helyet lesz 5. Új intézkedés még az alapszabályokban az is, hogy a Hangya szövetkezet tagjai évenként kongresszust tartanak, hogy a kongresszus egy 30—50 tagú választmányt alakít, melynek hivatása a szövetkezeti ügy fejlesztése lesz. *Károlyi* Sándor gróf elnök előadta azon megállapodásokat is, melyek a Hangya és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete közt létrejöttek, hogy a két szövetkezet egymást ne károsítsa. Ezek szerint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél kapható szükségleteit — a menyiben ezek ára jutányos — ott szerzi be, továbbá a két szövetkezet képviselőket küld egymás igazgatóságába. Az ülés folyamán *Keglevich* Gábor gróf igen érdekes előadást tartott a nagykáta szövetkezet hasznos működéséről. Új igazgatók megválasztottak: *Bálintffy* Pál, gróf *Keglevich* Gábor, gróf *Majláth* József, *Makfalvy* Géza, *Semsey* László, *Förster* Géza, *Bujánovich* Sándor. Új felügyelő bizottsági tagokká: *Nedeczky* Tibor, *Rupinek* Gyula, *Szilassy* Zoltán. Az O. M. G. E. úgy a Hangya szövetkezetet, mint a Mezőgaz-

dák Szövetkezetét is erkölcsi, esetleg anyagi támogatásban is részesíti s mind kettőnek igazgatóságában két kiküldöttje által lesz képviselve.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. szept. hó 13-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.80. Uj 8.40. Kétsz. buza 6.80—6.40. Rozs 6.60—6.35. Arpa 5.—5.30. Zab 5.—5.30. Tengeri: ó 6.—uj 4.10. Borsó 14.—. Lencse 16.—. Bab 6.50. Köleskása 12.—. Burgonya 2.10. 100 kiló lánghliszt 16.50, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 11.50, széna fuvarral 2.—, szalma 0.45 Szaloma 72.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—, köles 5.20 repce 12.—, dió 12.—, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 36, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.10, barnakenyér 13. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag — 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi szept. 13-ról: Tiszta buza körülbelül 2200 hltr, kétszer. res buza 400 hltr, rozs 600 hltr, árpa 300 hltr. zab 300 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 800. hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 100 drb, félhizott 300, sovány 800, süldő 1000, malac: 1200, hizott marha 70, jármás ökör 2174, fejős tehén 1896, borju 872, bivaly 60, juh és kecske 680, ló 1882.

Marha ártáblázat 1898. szeptember 13-ról
Egy pár első rendű jármás ökör 345—390, egy pár másodrendű jármás ökör 240—330, egy pár harmadrendű jármás ökör 140—240, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—60. 1 drb. veres borju 9—17, 1 drb. fél éves borju 18—25, 1 drb. egy éves borju 25—35, két éves borju 35—60. 1 pár hizott sertés 57—96, 1 pár fél éves 22—26 1 pár egy éves sertés 36—54, 1 pár két éves sertés 58—86, egy jó ígás ló 70—150, egy pár ökrbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbőr 7—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szeptember 15

Buza őszre — — — — — 8.92
Buza tavaszra — — — — — 8.63

Uj tengeri — — — — — 4.64
Tengeri augusztusra — — — — — 5.14
Rozs őszre — — — — — 7.—
Zab őszre — — — — — 5.30

Értéktőzsde.

Budapest, szeptember 15.

Az irányzat nyugodt.

Salgótarjáni	—	—	—	—	—	620.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	237.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	259.30
Osztrák hitel	—	—	—	—	—	357.30
Magyar hitel	—	—	—	—	—	392.25
Allamvasut	—	—	—	—	—	354.10
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	253.60
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	250.25
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	262.50
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	381.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1435.87

Bécs, szeptember 14

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	356.75
Magyar hitel	—	—	—	—	—	392.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	352.75
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. szeptember 15-én

Magyar aranyárúradék 4%	—	—	—	—	—	120.85
Magyar koronajárúradék	—	—	—	—	—	98.50
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,70%	—	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,70%	—	—	—	—	—	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96.70
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.40
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.25
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	161.—
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	140.75
Osztrák járúradék papírban	—	—	—	—	—	101.60
Osztrák járúradék ezüstben	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járúradék aranyban	—	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járúradék	—	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	140.75
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	905.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	393.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	359.75
Páris vista	—	—	—	—	—	354.50
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	953.—
London vista	—	—	—	—	—	120.15
Páris vista	—	—	—	—	—	47.55
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.75

A szerkesztőbizottság felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Csizmadia- és cipész- MUNKÁSOK

felvétetnek

Moskovits Farkas és társa

első nagyváradai

csizma- és cipő-gyárában,

TELEKY-UTCZA.

HADI FELSZERELÉSEK RAKTÁRA.

Egyenruházati intézet.

Egyenruhákat és felszereléseket

minden fegyver nemhez a legszebb kivitelben és a legjutányosabban szállítok

FEHÉR I.

Valódi Angol és Francia divat szövetek az őszi és téli időnyre a legnagyobb választékban megérkeztek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

FEHÉR I., férfi-szabó,
Nagyvárad, Fő-utca.